

Інфляція (CPI) у березні

У березні зростання цін на споживчому ринку дещо прискорилося – 1,1 % (порівняно з 0,9 % у лютому), переважно, внаслідок сезонності як на продовольчому (плодоовочеву продукцію), так і непродовольчому сегментах ринку (одяг і взуття).

З початку 2018 року (до грудня 2017 року) зростання становить – 3,5 %. У розрахунку плинного року (березень до березня минулого року) зростання споживчих цін становить 13,2 %, що є нижчим за річний показник 2017 року (13,7%).

На відміну від березня попереднього року у цьому році інфляція формувалася традиційними для цього місяця чинниками та діями окремих товаровиробників без адміністративного впливу (у березні 2017 року мало місце підвищення тарифів на електроенергію та ставки акцизного податку на алкогольні напої). Незначне зростання вартості комунальних послуг у березні не мало відчутного впливу на загальний рівень інфляції.

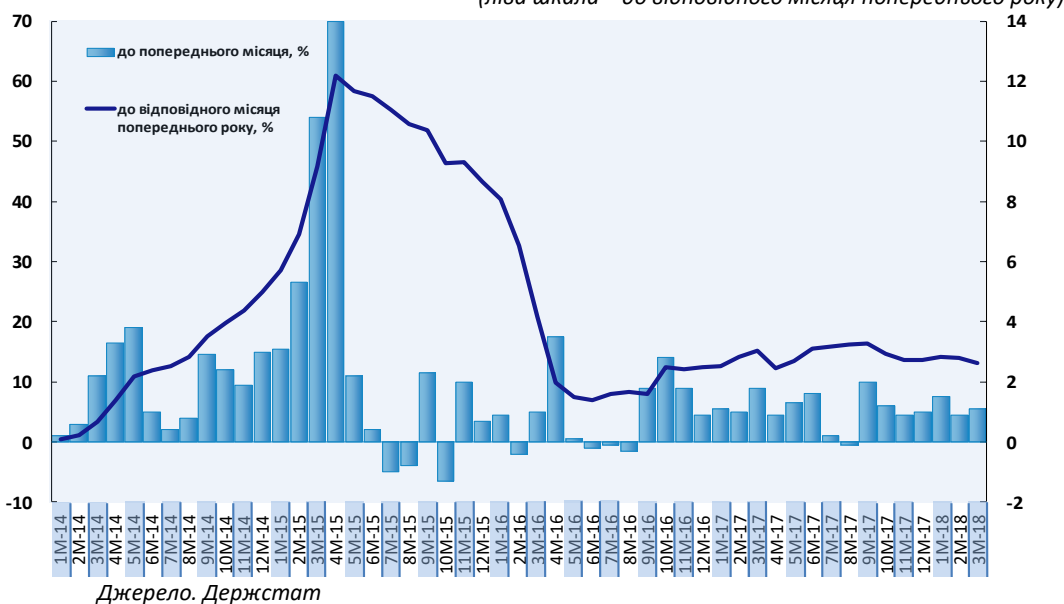
Водночас, подорожчання продуктів харчування дещо компенсувалося здешевленням паливно-мастильних матеріалів, що у підсумку сформувало небазову інфляцію, яка за розрахунками Мінекономрозвитку становила 0,7 %, внесок до інфляції – 0,3 відсоткового пункту (далі – в. п.). У свою чергу, вплив базової інфляції, порівняно з небазовою, був вищим – 1,4 %, внесок – 0,8 в. п. (переважно, внаслідок подорожчання одягу і взуття).

У березні 2018 року відбулося уповільнення зростання цін виробників (з 1,2 % у лютому до 0,3 %), що більшою мірою пов'язано з реакцією внутрішнього ринку на динаміку цін на світовому ринку, зокрема, нафти та залізної руди. З початку року темпи зростання цін виробників становлять 5,9 %, а у розрахунку плинного року (березень до березня попереднього року) – 15,9 %.

У I півріччі 2018 року варто очікувати збереження загальної тенденції щодо зниження річних темпів споживчої інфляції на фоні її поступового зближення з темпами зростання цін виробників.

«березнева інфляція становила 1,1 % і сформована переважно її базовою компонентою»

Рис. 1. Темпи приросту (падіння) споживчих цін, %
(права шкала – до попереднього місяця),
(ліва шкала – до відповідного місяця попереднього року)

«відбувається уповільнення темпів зростання як середньорічного рівня інфляції у березні 2018 року до 13,8 % (у березні 2017 року – 13,9 %), так і інфляції у річному вимірі до 13,2 % у березні 2018 року (у березні 2017 року – 15,1 %)»

Наразі зростання цін на споживчому ринку у річному вимірі (змінна цін до відповідного місяця попереднього року) уповільнилося з 14 % у лютому 2018 року до 13,2 % у березні 2018 року (цьогорічний показник є суттєво нижчим за значення березня попереднього року, коли зростання цін у річному

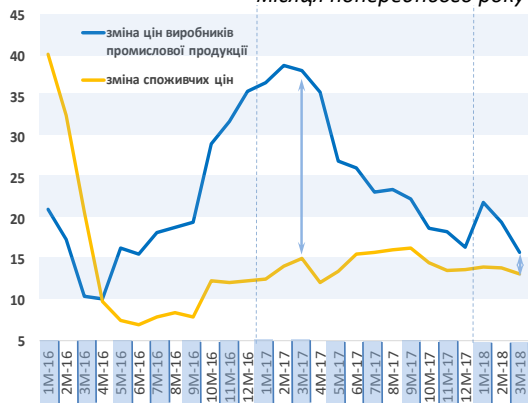
розрахунку становило 15,1 %).

У середньорічному розрахунку зростання цін також уповільнилось (зміна цін до відповідного періоду попереднього року) і становило 13,8 % порівняно з 14,1 % у січні-лютому 2018 року (у січні-березні 2017 року – 13,9 %).

Така динаміка є результатом поступового зниження впливу немонетарної складової інфляції (інфляції витрат та прояву шоку пропозиції попереднього періоду).

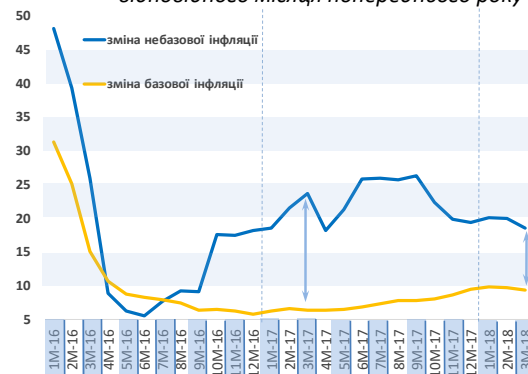
Підтвердженням сталості прийнятної цінової динаміки є також і збереження тенденції до уповільнення темпів зростання інфляції у промисловості (PPI) у річному вимірі: 15,9 % у березні 2018 року порівняно з 19,6 % у лютому 2018 року (38,3 % у березні 2017 року).

Рис. 2. Динаміка цінових показників упродовж 2016- березня 2018 року, у % до відповідного місяця попереднього року

Джерело. Держстат

Рис. 3. Динаміка базової і небазової інфляції упродовж 2016- березня 2018 року, у % до відповідного місяця попереднього року

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

«підтвердженням сталості позитивного розвитку є збереження тенденції до уповільнення темпів зростання інфляції у промисловості»

В цілому за розрахунками Мінекономрозвитку небазова інфляція у річному вимірі у березні 2018 року становила 18,5 %, у лютому 2018 року – 20 % (у річному вимірі у березні 2017 року – 23,6 %), середньорічний індекс у січні-березні 2018 року – 19,5 %, у січні-лютому 2018 року – 20 % (у січні-березні 2017 року – 21,2 %).

Базова інфляція збільшувалась меншими темпами, ніж небазова, втім, також, уповільнювалася – у річному вимірі у березні 2018 року становила 9,4 % порівняно з 9,7 % у лютому 2018 року (у річному вимірі у березні 2017 року – 6,3 %), середньорічний індекс у січні-березні 2018 року – 9,6 % порівняно з 9,7 % у січні-лютому 2018 року (у січні-березні 2017 року – 6,4 %).

Табл. 1. Темпи приросту/зниження ІСЦ за розділами товарів та послуг

	Березень 2017 р., % до попереднього місяця	Березень 2018 р., % до попереднього місяця	Внески у зміну ІСЦ, в. п. за березень 2018 р.	Питома вага у споживчому наборі, %
Усі товари та послуги	1,8	1,1	-	100
Зміна базового ІСЦ	1,7	1,4	0,8	58,9
Зміна небазового ІСЦ	1,9	0,7	0,3	41,1
Зростання цін				
Одяг і взуття	10,5	9,6	0,5	5,6
Продукти харчування та безалкогольні напої	1,1	1,1	0,5	42,6
Алкогільні напої, тютюнові вироби	1,3	1,3	0,1	8,3
Відпочинок і культура	0,8	1,0	0	3,3
Ресторани та готелі	0,9	0,9	0	2,5
Предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла	0,1	0,8	0	4,6
Охорона здоров'я	0,4	0,8	0,1	6,7
Різні товари та послуги	-0,4	0,8	0	3,8

	Березень 2017 р., % до попе- реднього місяця	Березень 2018 р., % до попе- реднього місяця	Внески у зміну ІСЦ, в. п. за березень 2018 р.	Питома вага у споживчому наборі, %
Зв'язок	2,5	0,6	0	3,1
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	5,0	0,3	0	6,1
Електроенергія	28,1	0,0	0	1,0
Природний газ	0,0	0,0	0	1,7
Гаряча вода, опалення	0,0	0,0	0	1,3
Освіта	0,2	0,2	0	1,5
Зниження цін				
Транспорт	0,7	-0,7	-0,1	11,8

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

Примітка. За рахунок округлень, які виникали у зв'язку з електронною обробкою інформації, сума внесків за розділами товарів і послуг може не дорівнювати підсумку.

Основними інфляційними чинниками у березні були:

Внутрішні:

- сезонні:

типове для березня подорожчання одягу і взуття (на 9,6 %, що зважаючи на значну питому вагу в ІСЦ виявилось одним з основних чинників прискорення інфляції – внесок у зміну ІСЦ склав 0,5 в. п.). Таке підвищення цін пов'язано, насамперед, із надходженням до ринку нових колекцій весняного одягу та взуття, тобто на товари, які мають яскраво виражений сезонний характер та відсутні у продажу у несезонний період;

Довідково. У березні упродовж попередніх 5 років ціни підвищувались в середньому на 8 %.

сезонне скорочення пропозиції окремої плодоовочевої продукції (найбільший тиск на цінову ситуацію мало подорожчання так званого «борщового набору»);

Довідково. За даними Мінагрополітики за станом на 06.04.2018 оптово-відпускні ціни на буряк підвищились на 37 %, моркву – на 31 %, капусту – на 18 %, цибулю – на 15 %, картоплю – на 12 %.

- економічні:

падіння поголів'я сільськогосподарських тварин та, відповідно, зниження обсягів виробництва у тваринництві, що компенсувалося зростанням імпорту (споживчі ціни на свіжу, охолоджену і заморожену свинину у березні зросли на 0,7 %; на свіжу, охолоджену і заморожену яловичину та телятину – на 1,4 %);

Довідково. За станом на 01.04.2018 поголів'я великої рогатої худоби порівняно з цією ж датою попереднього року скоротилося на 4,5 %, свиней – на 8,1 %. Реалізація на забій сільськогосподарських тварин (у живій масі) у січні-березні 2018 року порівняно з січнем-березнем 2017 року скоротилось на 0,3 %.

За попередніми даними ДФС упродовж січня-березня 2018 року порівняно з січнем-березнем 2017 року фізичні обсяги імпорту свинини (гр. 203) збільшились в 2,7 раза.

збільшення сукупних витрат у виробництві сільськогосподарської продукції – за підсумком січня-лютого 2018 року порівняно з відповідним періодом 2017 року витрати у виробництві сільгосппродукції збільшились на 14,6 %, у т.ч. на продукцію рослинництва – на 14,3 %, продукцію тваринництва – на 15,6 %;

Довідково. Індекс цін на матеріально-технічні ресурси промислового походження, що споживаються сільським господарством упродовж січня-лютого 2018 року порівняно з цим же періодом 2017 роком підвищився на 15,9 %.

Ціни виробників харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів зросли у березні 2018 року

«основними чинниками збільшення цін є типове для березня подорожчання одягу і взуття, а також продуктів харчування»

на 10,3 % (у розрахунку до відповідного місяця попереднього року), зокрема у виробництві м'яса та м'ясних продуктів – на 23,9 %.

- **монетарні** – збереження тенденції щодо перевищення обсягів продажу іноземної валюти населенням над її купівлею (нетто-продаж іноземної валюти населенням у січні-березні 2018 року становив 380,8 млн дол. США порівняно з 330,4 млн дол. США за цей же період 2017 року), що додатково збільшувало пропозицію гривні на споживчому ринку з урахуванням тенденції збільшення обсягів приватних грошових переказів із-за кордону (за даними платіжного балансу – 9,3 млрд дол. США у 2017 році порівняно з 7,5 млрд дол. США у 2016 році).

Довідково. Оборот роздрібної торгівлі у січні-лютому 2018 року порівняно із січнем-лютим 2017 року у порівнянних цінах зріс на 7,5 % (за цей же період у 2017 році – на 0,5 %).

Зовнішні – вплив світової агроінфляції на продовольчі ціни (за даними ФАО зростання цін на продовольство у березні порівняно з попереднім місяцем становило 1,1 % через зростання вартості молочної продукції на 3,3 % та зернових на 2,7 %).

Стримуючими чинниками у березні були:

Внутрішні:

- **економічні:**

стабілізація гривні по відношенню до іноземних валют, що позначилося на формуванні внутрішніх цін не тільки на імпортні товари, але і на інші товари (через еластичність цін до динаміки обмінного курсу). Так, уповільнилося зростання цін на продукти харчування з високим ступенем обробки, предмети домашнього вжитку, побутову техніку, фармацевтичну продукцію. Крім того, відбулося зниження цін на переважно імпортні товари – автомобілі, аудіотехніку, фотоапаратуру та обладнання для обробки інформації. Слід зазначити, що ревальвація гривні також позначилася на уповільненні зростання вартості окремих послуг, зокрема меншими темпами зростала вартість послуг з ремонту побутової техніки, послуг охорони здоров'я, телефонних і телефаксових послуг;

Довідково. За березень 2018 року середньомісячний офіційний курс гривні до долара США ревальвував на 3,1 %, з початку цього року – на 4,3 %.

зниження середніх цін реалізації на окрему сільгосппродукцію, зокрема на молоко, яйця, що пов'язано зі зростанням пропозиції;

Довідково. За підсумком 2-х місяців 2018 року порівняно з цими ж місяцями 2017 року виробництво молочних продуктів збільшилося на 2,6 %.

Кількість одержаних яєць від свійської птиці господарств усіх категорій упродовж січня-березня 2018 року збільшилась на 2,3 %.

розширення пропозиції за рахунок імпорту, що сприяло уповільненню темпів зростання цін на окрему продукцію, зокрема на рибу (ціни на свіжу, охолоджену та заморожену рибу уповільнили зростання з 2,6 % у лютому до 1,7 % у березні), окрему овочеву продукцію (ціни на огірки і помідори знизились на 18,4 % та 7,9 % відповідно);

Довідково. За попередніми даними ДФС упродовж січня-березня 2018 року порівняно з січнем-березнем 2017 року фізичні обсяги імпорту риби свіжої або охолодженої (гр. 302) збільшились на 38,4 %; мороженої риби (гр. 303) – на 25,4 %; огірків, корнішонів (гр. 707) – в 1,6 раза; помідорів (гр. 702) – на 21,8 %.

насиченість ринку по окремих видах продукції, зокрема цукром та окремими крупами, що обумовило їх здешевлення: цукор подешевшав на 0,7 %, крупи гречані – на 3,6 %;

Довідково. За даними НАЦУ «Укрцукор» вітчизняні цукровари виготовили 2,14 млн т цукру, що на 6,5 % більше ніж торік.

«стабільність на валютному ринку стримувала зростання споживчих цін»

- **монетарні:**

зменшення монетарної бази (упродовж 3-х місяців монетарна база скоротилась на 1,5 %) **на фоні підвищення облікової ставки** (у грудні 2017 року з 13,5 % до 14,5 %, у січні 2018 року – до 16 % річних, у березні 2018 року – до 17 % річних);

перевищення доходів над видатками зведеного бюджету у січні-лютому – на 15,3 млрд. гривень.

Зовнішні – вплив (з лагом) здешевлення нафти на світовому ринку на ціни на паливо та мастила на внутрішньому ринку (ціни знизились на 2,5 %).

Довідково. За даними Світового банку ціна на нафту марки Brent у лютому 2018 року порівняно з січнем 2018 року знизилась на 5,2 %, поряд з тим у березні 2018 року ціна децю підвищилась – на 1,6 % до 66,45 дол. США/барель.

«значну роль в уповільненні березневої інфляції відіграв зовнішній чинник – лютневе зниження світових цін на нафту»

Примітка. У березні 2018 року відбулося уповільнення зростання цін виробників (з 1,2 % у лютому до 0,3 % у березні), що пов'язано з реакцією внутрішнього ринку на динаміку цін на світовому ринку на нафту та залізні руди. Так, відбулося різке зниження цін у добування металевих руд (зі зростання на 7,6 % у лютому до зниження на 10,7 % у березні) та, відповідне, уповільнення темпів зростання цін у металургії (з 2,6 % у лютому до 0,2 % у березні). Також спостерігалось більше зниження цін у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення (з 1,3 % у лютому до 3,7 % у березні). Поряд з тим, зростання цін на електроенергію на 3,4 % (0,2 % у лютому) майже компенсувалось впливом зовнішніх чинників.

Очікування. У І півріччі 2018 року варто очікувати збереження загальної тенденції щодо зниження річних темпів споживчої інфляції на фоні поступового зближення з темпами зростання цін виробників.

Ризики: відновлення девальвації гривні, зростання витрат виробництва (з урахуванням подорожчання сировинних/проміжних товарів, впливу зовнішнього фактору, високої вартості кредитування тощо) та їх прискорене перенесення на споживчі ціни.

«у подальшому очікується збереження помірної інфляційної динаміки»